

UOT 327

**RUSIYA-UKRAYNA MÜHARİBƏSİNİN UKRAYNALI QAÇQINLAR
PROBLEMİ: HUMANİTAR BÖHRANLA MÜBARİZƏDƏ
BEYNƏLXALQ TƏŞKİLATLARIN ROLU**

Leyla MİRZƏYEVA*

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 3 iyul 2025; çapa qəbul edilmişdir: 4 sentyabr 2025; online-da çap edilmişdir: 23 sentyabr 2025.

Received: 3th of July, 2025; accepted: 4th of September, 2025; published online: 23th of September, 2025.

Açar sözlər: *qaçqınlar, humanitar böhran, miqrantların integrasiyası, Rusiya-Ukrayna müharibəsi, beynəlxalq təşkilatlar, kollektiv müdafiə*

Giriş

2022-ci ilin fevral ayından başlayan Rusiya-Ukrayna müharibəsi 2 ildən artıqdır ki, davam edir. Təəssüflər olsun ki, onun bitməsinə dair hər hansı ehtimal hələ də müşahidə olunmur. Bu nöqteyi-nəzərdən, müharibə nə qədər uzun sürərsə, onun beynəlxalq aləmə və xüsusən də hər iki ölkənin vətəndaşlarına təsiri bir o qədər çox olacaq.

Rusiya-Ukrayna müharibəsi davam etdikcə, humanitar böhran, xüsusən də Ukraynada getdikcə daha çox nəzərə çarpır. İstər bu müharibənin həlli, istərsə də onun nəticələrinin aradan qaldırılması üçün beynəlxalq təşkilatların iştirakı çox vacibdir.

Hər bir ölkənin təhlükəsizliyini və rifahını təmin etmək üçün hər bir vətəndaşının hüquqlarını qorumaq öhdəliyi vardır. Bu səbəblə, ölkələr hər bir vətəndaşın hüquqlarını yerinə yetirməzdən əvvəl, öz hökumət sistemini formalaşdırmaq və ya müstəqil ölkə olmaq məqsədi daşıyan beş əsas dəyərə malik olmalıdırlar:

1. *təhlükəsizlik;*
2. *azadlıq;*
3. *nizam;*
4. *ədalət;*
5. *rifah* [1, s. 116].

Bu təhlükəsizlik anlayışı ənənəvi təhlükəsizlik konsepsiyası və qeyri-ənənəvi təhlükəsizlik konsepsiyası olmaqla iki yerə bölünür. Ənənəvi (konvensiya) təhlükəsizlik konsepsiyası yüksək siyasi xarakter daşıyır və dövlətin təhlükəsizliyini hərbi təhdidlərdən qorumaq üçün hərbi imkanlardan istifadəni vurğulayır. Eyni zamanda, aşağı siyasət olan qeyri-ənənəvi (müasir) təhlükəsizlik anlayışı iqtisadi, insan, ekoloji, ərzaq, enerji və digər təhlükəsizliyə təhdidləri əhatə edən daha geniş əhatə dairəsinə malikdir [2, s. 336].

1. Ukraynalı qaçqınların hüquqlarının qorunması və integrasiyası

2022-ci ilin fevralında Rusiyanın Ukraynaya təcavüzü ilə başlayan hadisələr Avropa İttifaqı ərazisində qaçqınlar və miqrasiya problemlərinə fərqli baxış bucağından nəzər salmağa zəmin yaratmışdır. Bu gün Ukraynadan Avropaya qaçan miqrant axınının miqyası çox böyükdür [8, s. 56]. Münaqişə kəskinləşdikcə, Ukraynada milyonlarla

* magistrant, Bakı Avrasiya Universiteti

e-mail: leilamirzayeva9@gmail.com

<https://doi.org/10.30546/25194011.2025.14.4.020>

insanın xaricdə sığınacaq axtarmağa məcbur olacağı ehtimalı artır və bununla da dünyaya üzrə onsuz da rekord sayı olan qaçqın və sığınacaq axtaranların sayı 31 milyona çatmışdır.

Ukrayna ilə qonşu ölkələrin və onların əhalisinin dərhal reaksiyası dərindən hiss edilmiş və təsirli olmuşdur. Polşa, Moldova, Rumıniya, Macarıstan və Slovakiya kimi qonşu ölkələr sərhədlərini açıb, könüllülər, Qeyri-Hökumət Təşkilatları (QHT), dini təşkilatlar, həmkarlar ittifaqları və hökumətlər məcburi köçkünlərə sığınacaq və dəstək təklif etmək üçün birləşmişlər.

Bununla belə, narahatedici hallar da var ki, sığınacaq istəyənlərin heç də hamısı xoş qarşılanmır. Hesabatlar göstərir ki, Afrika, Asiya və Yaxın Şərq əsilli insanlar, o cümlədən xaricdə təhsil alan tələbələr, təhlükəsizlik axtarışında sərhədləri keçərkən ayrı-seçkilik və irqçiliklə üzləşirlər. Beynəlxalq Təhsil və Təhsil üzrə Avropa Həmkarlar İttifaqı Komitəsi ayrı-seçkiliyin bütün formalarını pisləyir. Ukraynadan qaçan bütün insanlara milliyyətindən, irqindən, etnik mənsubiyyətindən, dinindən və digər statusundan asılı olmayaraq ləyaqətlə davranılmalıdır [12].

24 fevral 2022-ci ildən 11 fevral 2025-ci il tarixinədək Avropa ölkələrinə köç edən ukraynalı qaçqınlarla bağlı rəqəmlər aşağıdakılardır:

Avropa Birliyi ərazisində müvəqqəti qorunma üçün 4,68 milyondan çox qeydiyyat;

821 486 ukraynalı şagird artıq Aİ ölkələrinin milli məktəb sistemlərinə inteqrasiya olunmuşdur;

Ukrayna vətəndaşları tərəfindən Avropa İttifaqı ölkələrində sığınacaq almaq üçün 73 878 müraciət edilmişdir [10].

Avropa İttifaqı tarixində ilk dəfə olaraq insanların kütləvi gəlişini tənzimləmək üçün hüquqi qaydaları müəyyən edən Müvəqqəti Mühafizə Direktivini tətbiq etmişdir. Paralel olaraq, Avropa Komissiyası yerlərdə vəziyyətlə bağlı məlumat toplamaq və insan alverinin qarşısını almaq üçün Aİ ölkələri ilə sürətlə koordinasiyaya başlamışdır.

Miqrasiya və Daxili İşlər Baş Müdirliyi Müvəqqəti Mühafizə Direktivinin həyata keçirilməsini təmin etmək üçün Aİ ölkələrini, beynəlxalq tərəfdaşları və Avropa İttifaqı institutlarını birləşdirən Həmrəylik Platformasını əlaqələndirir. Avropa İttifaqı Miqrasiya Böhranına Hazırlıq və Cavab Planı isə miqrasiya idarəçiliyinin cavab tədbirləri haqqında düzgün məlumatlandırma aparmaq üçün qaçqınların gəlişi kimi mühüm məlumatları toplayır.

Avropa İttifaqı ukraynalı qaçqınları qəbul edərək, onlara 27 üzv ölkəyə vizasız daxil olmağa və orada üç ilə qədər yaşayıb işləməyə icazə vermişdir. 24 fevral 2022-ci ildən 2023-cü ilin yanvarına qədər Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının İdarəsi Ukraynadan Avropa ölkələrinə köç edən ən azı beş milyon qaçqını qeydə almışdır [7].

Geosiyasi nöqtəyi-nəzərdən, Rusiyanın Ukraynaya qarşı müharibəsi, eləcə də Rusiya Federasiyası ilə Qərbin qarşudurmaı uzunmüddətli beynəlxalq böhranın bütün əlamətlərinə malikdir. Tədqiqatçılar qeyd edirlər ki, “ukraynalı qaçqınların kütləvi şəkildə köçməsi təsadüfi deyil. Bu, Vladimir Putinin Avropada sabitliyi pozmaq planının bir hissəsidir” [3].

Bu baxımdan, Avropa İttifaqına gələn və uzunmüddətli müharibə səbəbindən orada uzun müddət qala biləcək çox sayda Ukrayna vətəndaşının uyğunlaşması və inteqrasiyası ilə bağlı problemlərin öyrənilməsi aktuallaşır. Deməli, hazırda miqrantların Avropa İttifaqına inteqrasiyası prosesi ilə bağlı suallara cavablar lazımdır.

BMT, Avropa Parlamenti, qeyri-kommersiya təşkilatları və bir sıra dövlətlər qaçqınlara və münafişə zonalarında qalmış insanlara yardım edir. 1 mart 2022-ci ildə BMT və humanitar tərəfdaşlar Ukraynadakı insanlara və qonşu ölkələrdəki qaçqınlara təcili

humanitar yardımın çatdırılması üçün 1,7 milyard dollar toplamaq üçün fəvqəladə müraciətlə çıxış ediblər. Bu məbləğin 1,1 milyard dolları Ukrayna daxilində növbəti üç ay ərzində döyüslərdən zərər çəkmiş və köçkün düşmüş 6 milyondan çox insanın humanitar ehtiyaclarını ödəmək üçün nəzərdə tutulmuşdur [11, s. 195].

Xaricə, əsasən, Polşa, Macarıstan, Rumıniya və Moldovaya qaçan ukraynalılara kömək etmək üçün BMT 551 milyon dollar istəmişdir. Eyni zamanda, bir çox ölkələr Ukraynaya humanitar yardım göstərməklə məhdudlaşmır və Rusiya Silahlı Qüvvələrinə müqavimət göstərmək üçün hərbi texnika verir. Norveç humanitar yardımda ənənəvi lider olaraq qalmaqda yanaşı, Ukraynanı silahla da təmin edir.

2. ATƏT-in Ukraynadakı imkanları və çağırışları

ATƏT-in Ukraynanı dəstəkləmək üçün getdikcə daha rəsmiləşən və institusionallaşan səylərdə iştirak etməməsi diqqətdən kənar qala bilməz. ATƏT-də qüvvədə olan konsensus prinsipi və Rusiyanın, onun müttəfiqlərinin və asılı dövlətlərin təşkilatda davamlı iştirakını nəzərə alsaq, bu, təəccüblü deyil.

Ukraynadakı müharibə ATƏT-in işini demək olar ki, tamamilə iflic vəziyyətinə salıb və təşkilat yenidənqurma səylərinə mənalı töhfə vermək qabiliyyəti ilə bağlı böyük problemlərlə üzləşmişdir. Lakin bu, ATƏT-in indi və gələcəkdə bu səylərdə rol oynaya bilməyəcəyi anlamına gəlmir. Kifayət qədər siyasi iradə olduğu halda, ATƏT Ukrayna iqtisadiyyatının bərpası üçün daha geniş beynəlxalq səylərə real töhfə vermək üçün bir sıra imkanlara malikdir [9].

ATƏT-in nöqtəyi-nəzərindən reintegrasiya məsələləri ilə Ukraynanın Avropa İttifaqına qoşulması arasında əlaqə xüsusilə vacibdir, çünki bu, ATƏT-in öz təcrübəsinə və digər hallarda əldə edilmiş nəticələrə əsaslanaraq potensial olaraq töhfə verə biləcəyi sahələri müəyyən etməyə imkan verir. 2022-ci ildə Luqanoda Ukraynanın Bərpası üzrə Konfransda qəbul edilmiş prinsiplərə əsasən, “bərpa prosesi islahat məqsədlərinin sürətləndirilməsi, dərinləşdirilməsi, genişləndirilməsi və əldə edilməsinə və Ukraynanın Avropa yoluna uyğun olaraq davamlılığının təmin edilməsinə töhfə verməlidir” [9].

Bərpa prosesinin Avropa İttifaqına üzvlük perspektivi ilə əlaqələndirilməsi, xüsusən də Avropa Komissiyasının 2022-ci ilin iyununda Ukraynanın Avropa İttifaqına üzv olmaq üçün müraciəti ilə bağlı verdiyi rəyi nəzərə alaraq, daxili və beynəlxalq səylərə konkret diqqət yetirir və bu, yeni üzvlərin qoşulması üçün Kopenhagen meyarlarını təsdiqləyir. Birinci siyasi meyara görə, Avropa İttifaqına üzv olmaq üçün “namizəd ölkənin demokratiya, qanunun aliliyi, insan hüquqları, azlıqlara hörmət və müdafiəni təmin edən sabit təsisatlara malik olması”; ikincisi, iqtisadi meyar digər şərt kimi “fəaliyyət göstərən bazar iqtisadiyyatının mövcudluğu, eləcə də Avropa İttifaqının rəqabət və bazar qüvvələrinin təzyiqlərinə tab gətirmək bacarığı” tələb edir.

Üçüncü meyara görə, namizəd dövlətin Aİ-yə daxil olması onun “üzvlük öhdəliklərini, o cümlədən, siyasi, iqtisadi və pul birliyinin məqsədlərinə sadıqlığını” öz üzərinə götürmək qabiliyyətini nəzərdə tutur. Ukraynanın bu meyarlara uyğunluğunu ümumən müsbət qiymətləndirməsinə əsaslanaraq, Avropa Komissiyası qanunun aliliyini gücləndirmək, korrupsiyaya qarşı mübarizəni gücləndirmək və azlıqların hüquqları sahəsində siyasi islahatları başa çatdırmaq üçün atdığı bir sıra addımlar şərti ilə ona Namizəd Dövlət statusunun verilməsini tövsiyə etmişdir.

Müharibənin ilk aylarında Rusiyanın Kiyev yaxınlığında məğlub olmasından sonra reintegrasiya Ukrayna üçün davam edən problemə çevrilib və 2022-ci ilin payızında Ukrayna qüvvələrinin uğurlu əks-hücumundan sonra daha da vacib olmuşdur. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə yenidənqurma ehtiyacları əhəmiyyətlidir. Bu ehtiyaclar arasında ATƏT-dən olan həmsöhbətlər və Vyana nümayəndə heyətləri daha çox minaların təmizlənməsi və ətraf mühitə dəyən zərərin aradan qaldırılması, posttravmatik sindromdan

əziyyət çəkən əhaliyə sosial-psixoloji yardımın göstərilməsi, qaçqınların və məcburi köçkünlərin öz ölkəsinə qayıtması və reintegrasiyası, insan alverinə qarşı mübarizə, beynəlxalq insan hüquqlarının və insan hüquqlarının pozulmasına görə məsuliyyətin cəlb edilməsini qeyd etmişlər. Bu ehtiyaclar Ukraynaya Dəstək Proqramı çərçivəsində hazırda həyata keçirilən on layihədə öz əksini tapmışdır [9].

Miqrasiya proseslərinin tədqiqi praktikasından məlumdur ki, xaricdə təhsil almış ali təhsilli qaçqınlar qəbul edən ölkənin əmək bazarlarında öz ixtisaslarının tanınması və qiymətləndirilməsində çətinliklərlə üzləşirlər. Bu bazarlar əcnəbi ixtisasları devalvasiya etməyə meyillidir ki, bu da məşğulluğa təsir edir, həddindən artıq ixtisaslaşmaya və əməkhaqqının aşağı düşməsinə səbəb olur.

İşəgötürənlərin nöqteyi-nəzərindən, qaçqınların işə götürülməsi risk yarada bilər, çünki onlar formal ixtisaslar, əvvəlki peşə təcrübəsi və daha ümumi olaraq, öz qabiliyyətlərini və motivasiyalarını anlamaq baxımından malik olduqları bacarıqları qiymətləndirməkdə çətinlik çəkə bilərlər. Qaçqınları işə götürərkən işəgötürənlərlə əlaqə qurmaq işəgötürənlər, qaçqınlar, hökumətlər və vətəndaş cəmiyyəti üçün 10 bəndlik çoxtərəfli fəaliyyət planıdır. Bütün bunlar yeni cəmiyyətlərdə onların tam sosiallaşması perspektivləri üçün risklər yaradır.

3. Norveçin Ukraynaya humanitar yardım siyasətinin xüsusiyyətləri

Humanitar yardım sahəsində ənənəvi lider kimi Norveç Ukraynadakı böhrandan kənarda qala bilməzdi. Artıq 2014-cü ildə Norveç Ukraynaya hərtərəfli dəstək verməklə bağlı prinsiplial mövqə tutmuşdur. 2016-cı ildə ölkələr arasında əməkdaşlıq haqqında sənəd imzalanmışdır. Ukraynaya maliyyə yardımını hər il artır və son illərdə təqribən 200 milyon Norveç kronu təşkil edir. Ukrayna hakimiyyəti ilə əməkdaşlıqda Norveç diplomatları Norveçin dəstəyinin üç əsas istiqaməti üzrə razılığa gəlirlər: qanunun aliliyinin inkişaf etdirilməsi, enerji islahatları və ticarətin səmərəliliyinin artırılması.

Bundan əlavə, 2016-cı ildə Ukrayna Norveç klinikalarında yaralı əsgərlərin reabilitasiyası üçün Norveçdən kömək istəmişdir. Müzakirələr zamanı Norveç hökuməti ukraynalıları öz ərazisində müalicə etmək əvəzinə, Ukraynada yerləşən xəstəxanalara texnoloji yardım göstərməyi qərara almışdır.

Maliyyə yardımını ilə yanaşı, Norveç dərhal münaqişədən zərər çəkmiş qaçqınları qəbul etməyə hazır olduğunu bildirmişdir. Baş nazir J.G.Styore fevralın 25-də keçirdiyi mətbuat konfransında Norveçin Aİ ilə sıx əməkdaşlıq edəcəyini və ümumi həll yollarının tapılmasına fəal töhfə verəcəyini bildirib və əlavə edib ki, Norveç Avropa əməkdaşlığı çərçivəsində qaçqınların bölüşdürülməsini asanlaşdırmağa hazırdır.

28 fevral 2022-ci ildə Norveç Moldovadan çoxlu qaçqın axını səbəbindən qaçqınların Norveçə köçürülməsi üçün yazılı müraciət almışdır. Orada qaçqınların dəqiq sayı göstərilməyib, buna görə də Moldova ilə məsləhətləşərək bu tələb Norveç hökuməti tərəfindən qəbul edilmişdir.

17 mart 2022-ci ildə hökumət Moldovaya 2500 ukraynalı qaçqının Norveçə köçürülməsini, həmçinin 550 xəstəxana xəstəsi və onların qohumlarının təxliyəsinə təklif etdiyini açıqlamışdır [11, s. 203].

Norveç global iqtisadiyyata və ya dünyadakı silahlı münaqişələrin gedişinə güclü təsir göstərə bilməz. Bununla belə, Norveçin inkişaf etməkdə olan ölkələrə humanitar yardım donoru kimi rolu ona beynəlxalq səhnədə böyük təsir imkanı verir.

Bu sahəyə böyük maliyyə investisiyalarının qoyulmasının digər səbəbi miqrasiya böhranı qorxusudur. Skandinaviya ölkələri qaçqınlar üçün giriş qaydalarını yüngülləşdirib, buna görə də Norveç immiqrant axınının azaldılmasında maraqlıdır. Oxşar siyasət Høyre partiyası tərəfindən fəal şəkildə həyata keçirilirdi və partiya hesab edirdi ki, inkişaf etməkdə olan ölkələrdə daha yaxşı şərait yaradılması vətəndaşların ən az inkişaf

etmiş ölkələrdən Qərb ölkələrinə miqrasiya ehtiyacını azaldacaq.

Sirr deyil ki, Rusiya ilə Ukrayna arasında beynəlxalq silahlı münaqişə dağıntılara, insan itkilərinə və izzətə sərbəstlikə səbəb olmuşdur. Milyonlarla qaçqın Avropa ölkələrinə qaçır. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının məlumatına görə, Rusiya qoşunlarının Ukraynada müharibəyə başlamasından təxminən iki ay sonra 5 milyona qədər ukraynalı ölkəsini tərk edərək evlərini tərk etməyə məcbur olmuşdur.

Ukraynalı qaçqınların əksəriyyəti müvəqqəti sığınacaq və müxtəlif xidmətləri qəbul edən Avropa ölkələrinə sığınır. Ukraynalı qaçqınlar hesab edirlər ki, Avropa ölkələrinə qaçmaq çətin deyil, çünki Avropa ölkələrindəki hökumətlər qaçqınların lazımı təhlükəsizlik və xidmət almasını asanlaşdırır [4].

Ukraynalı qaçqınlar çətinlik çəkmirlər, əslində ukraynalı qaçqınlardan Avropa ölkələrinə sığınacaq axtaran və ya qaçqın kimi daxil olmaq üçün şərt olan sənədlər tələb olunmur. Ukraynalı qaçqınların yarısından çoxunun Ukrayna ilə birbaşa həmsərhəd olan Polşaya qaçdığını görmək mümkündür. Bundan başqa, Macarıstan, Moldova, Rumıniya və Slovakiyaya gedənlər də vardır.

Nəticə

Rusiya ilə Ukrayna arasındakı münaqişənin uzun bir tarixi vardır. Mixail Qorbaçovun rəhbərliyi dövründə Sovet İttifaqının dağılmasından bəri bir çox regionlar müstəqillik seçiblər ki, onlardan biri də Ukraynadır.

Bir vaxtlar Ukraynanın üçüncü seçilmiş prezidenti Viktor Yuşçenko Qərbə Rusiyadan daha yaxın olduğu üçün münasibətləri pisləşdirmişdir. Viktor Yanukoviç rəhbərliyə gəldikdə isə onun Rusiyayönlü liderliyi sayəsində iki ölkə arasındakı münasibətlər yumşalmışdır. Ukraynanı vuran böhrana səbəb Yanukoviçin Avropa İttifaqı ilə assosiasiya sazişləri ilə razılaşmaqdan imtina etməsi olmuşdur.

Bu, daha sonra paytaxt Kiyevdə Ukrayna vətəndaşlarının kütləvi nümayişlərinə və etirazlarına səbəb oldu, lakin Ukrayna hökuməti dinləmək əvəzinə nümayişçilərə qarşı zorakılıq həyata keçirmişdir. Bu, 2014-cü ildə Krım böhranının başlanğıcı olmuşdur.

Bir il sonra, 2015-ci ildə Minsk II sazişi həyata keçirilə bilməmişdir. Sonra Rusiya-Ukrayna münaqişəsinin yenidən alovlanmasına səbəb Ukraynanın NATO təşkilatına daxil olmaq planını istəməsi olmuşdur.

Təbii ki, prezident Vladimir Putin ölkəsinin mövcudluğuna təhlükə yarada biləcəyini düşündüyü bu planla qətiyyətlə razılaşmır. Məlum olduğu kimi, Rusiyanın özü NATO ilə ciddi ziddiyyətdədir. Nəhayət, Putin öz qoşunlarına Ukraynanı işğal etməyi əmr etdi, bu, kəskin humanitar böhrana səbəb olmaq üçün aylar çəkən kütləvi işğaldır.

Humanitar böhran təkcə Ukraynada deyil, Yəmən və Suriyada da öz təsirini göstərir. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Uşaq Fondu (UNICEF) və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı kimi beynəlxalq təşkilatlar humanitar böhranlarla mübarizədə humanitar yardım göstərərək qurbanlara kömək edə bilər.

ƏDƏBİYYAT

1. Buzan B., Waever O., Wilde J.D. Security: A New Analysis Framework. London, 1998, 126 p.
2. Darmayadi A., Surya A., Rangel Soares J. The Role of International Organizations in Handling the Humanitarian Crisis as a Impact of the Russian-Ukrainian War // Proceeding of The 7th International Conference on Business, Economics, Social Sciences, and Humanities (ICOBEST). 2024, № 7, p. 335-347.

3. Grey M.A. The Big Exodus of Ukrainian Refugees isn't an Accident – it's Part of Putin's Plan to Destabilize Europe. The Conversation, 24 May 2022. (<https://theconversation.com/the-big-exodus-of-ukrainian-refugees-isnt-an-accident-its-part-ofputins-plan-to-destabilize-europe-182654>).
4. Sakti R.E. Humanitarian Crisis Begins to Hit Ukraine. (<https://www.kompas.id/baca/telaah/2022/03/09/krisis-kemanusiaan-mulai-melanda-ukraina>).
5. Skripka I.R. Humanitarian Policy of Norway. The Cases of Afghanistan and Ukraine // Modern Europe № 6, 2022, p. 194-206.
6. Lutsyshyn H., Zazuliak Z. Activity of International Non-governmental Organizations in the Field of Human Rights Protection in Conditions of Russian-Ukrainian conflict // Political Science № 2, volume 4, 2018, p. 39-45.
7. Refugees from Ukraine in Europe (January 2023 Snapshot) – European Countries Implement Temporary Protection Schemes to Respond. (<https://reliefweb.int/report/world/refugees-ukraine-europe-january-2023-snapshot-european-countries-implement-temporary-protection-schemes-respond>).
8. Бузаров А. Адаптация и интеграция переселенцев из Украины в Европейском союзе // Этносаясат № 1, 2023, с. 55-83.
9. Маляренко Т., Вольф С. Поддержка восстановления, реинтеграции и вступления в ЕС: возможности и вызовы для ОБСЕ в Украине. (<https://www.nomos-elibrary.de/de/10.5771/9783748920120-06/podderzhka-vosstanovleniya-reintegracii-i-vstupleniya-v-es-vozmozhnosti-i-vyzovy-dlya-obsev-ukraine?page=1>).
10. Регулирование миграции: Прием беженцев из Украины. (https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/migration-management/migration-management-welcoming-refugees-ukraine_ru).
11. Скрипка И.Р. Гуманитарная политика Норвегии на примере Афганистана и Украины//. Современная Европа №6, 2022, с. 194-206.
12. Эдвардс Д. Украина: защита прав и достоинства всех беженцев Совместное заявление ИО-ЕКПО по кризисной ситуации с украинскими беженцами. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.cseeetuce.org/images/Statements/2022-03_Joint_EIETUCE_Statement_Ukraine_Refugee_Crisis_RU.pdf).

Резюме

Лейла Мирзоева

Проблема украинских беженцев российско-украинской войны. Роль международных организаций в борьбе с гуманитарным кризисом

Глобальные потрясения и всемирное воздействие изменения климата, которые привели к кризисам, конфликтам и войнам в последние десятилетия, заставляют миллионы людей покидать свои страны в поисках безопасности и убежища.

После вторжения России на Украину началась война, и Европа столкнулась с новой волной беженцев. По данным Верховного комиссара ООН по делам беженцев Филиппо Гранди, Украину покинули два миллиона человек.

По мере обострения конфликта все более возрастает вероятность того, что миллионы людей на Украине будут вынуждены искать убежища за рубежом. Этот факт сам по себе способствует увеличению числа беженцев и просителей убежища в мире, которое уже достигло рекордных 31 миллиона человек.

Не секрет, что сегодня ситуация в сфере международной безопасности становится с каждым днем все сложнее. В общем смысле безопасность можно трактовать как попытку защитить личную безопасность (выживание) от будущих угроз. Разговор о проблемах международной безопасности не только подразумевает, что государство является главным действующим лицом, его сфера действия шире.

Российско-украинская война, начавшаяся в феврале 2022 года, продолжается уже более 2 лет. К сожалению, признаков конца этой тенденции пока не видно. С этой точки зрения, чем дольше длится вышеупомянутая война, тем большее влияние она оказывает на международное сообщество и, в частности, на граждан обеих стран.

По мере продолжения российско-украинской войны гуманитарный кризис становится все более очевидным, особенно на Украине. Участие международных организаций крайне необходимо как для разрешения этой войны, так и для ликвидации ее последствий.

После военной агрессии России против Украины 24 февраля 2022 года Европейский союз отреагировал незамедлительно и продемонстрировал солидарность, поддерживая нуждающихся людей. Сюда входит прямая гуманитарная помощь, экстренная гражданская помощь, поддержка границ и защита людей, спасающихся от войны.

Ключевые слова: беженцы, гуманитарный кризис, интеграция мигрантов, война России и Украины, международные организации, коллективная оборона

Summary

Leila Mirzayeva

The Problem of Ukrainian Refugees from the Russian-Ukrainian War. The Role of International Organizations in Combating the Humanitarian Crisis

Global upheavals, conflicts and wars in recent decades, and the impact of climate change around the world are forcing millions of people to flee their countries in search of safety and refuge.

The war that broke out after Russia's invasion of Ukraine has left Europe with a new wave of refugees. According to the UN High Commissioner for Refugees, Filippo Grandi, two million people have fled Ukraine.

As the conflict intensifies, it is increasingly likely that millions more people in Ukraine will be forced to seek asylum abroad. This in itself is adding to the already record number of refugees and asylum seekers in the world, which stands at 31 million.

It is no secret that today the situation in the sphere of international security is becoming more and more complicated every day. In a general sense, security can be interpreted as an attempt to protect personal safety (survival) from future threats. Talking about problems of international security not only implies that the state is the main actor, its sphere of action is broader.

The Russian-Ukrainian war, which began in February 2022, has been going on for more than 2 years. Unfortunately, there are no signs of an end to this trend. From this point of view, the longer the aforementioned war lasts, the greater its impact on the international community and, in particular, on the citizens of both countries.

As the Russian-Ukrainian war continues, the humanitarian crisis is becoming increasingly evident, especially in Ukraine. The involvement of international organizations is urgently needed both to resolve this war and to eliminate its consequences.

Following Russia's military aggression against Ukraine on 24 February 2022, the European Union responded immediately and demonstrated solidarity by supporting people in need. This includes direct humanitarian aid, emergency civilian assistance, border support and protection for people fleeing the war.

Key words: *refugees, humanitarian crisis, integration of migrants, Russia-Ukraine war, international organizations, collective defense*

Baş redaktorun müavini s.e.d., prof. İbrahimova Gülzar İsxan qızının rəyi əsasında çapa məsləhət görülmüşdür.